

DOKUMENTUMOK

1. Névtelen arab szerző korabeli krónikájának részlete: Sundjata győzelme (13. század)

Sundjata (Mari Djata) (? – 1255) korának legnagyobb fekete-afrikai államalapító uralkodója, a malinkék (mandingók) királya, Mali állam alapítója. Az itt közölt krónika-részlet azon kb. 1240-ben lezajlott harcra emlékezik, amelyben Sundjata leverte Sumanguru szuszu királyt; ezt az eseményt tekintik a Mali birodalom megalapításának. A hatalmas királyság kb. a mai Mali területén, valamint Guinea és Felső-Volta jelentős részén terült el. Sundjata vezetésével leigázták Ghana államát is, a kor addig legjelentősebb nyugat-afrikai államát. Sundjata idejében a mohamedán befolyás még nem volt számottevő; halála után azonban Mali hosszú ideig fennállt még, muzulmán államként, jelentős kisugárzó erővel a kontinens határain túlra is. (Lásd a 14. században Ibn Battuta beszámolóját.)

Amint Sundjata előrenyomult csapataival, hogy Sumanguruval összemérjék erejüket, megtudta, hogy ellenfele teljes harckészültségben várja a támadást. Kirinánál találkoztak. Amikor Sundjata megpillantotta Sumanguru seregét, úgy vélte, felhőt lát, és így szólt: „Vajon mi az a felleg a keleti láthatáron?” Közölték vele, hogy az nem más, mint Sumanguru hadserege. Sumanguru pedig, amint észrevette Sundjata katonáit, így kiáltott fel: „Vajon mi az a kőhegy amott?” – mivel úgy vélte, hegyet lát. Ezért megmondták neki: „Az ott Sundjata hadserege, amely tőlünk nyugatra tanyázik.” Majd a két hadoszlop megütközött és gyilkos csatát vívott. A harc hevében Sundjata hatalmasat üvöltött Sumanguru katonáinak arcába, és azok nyomban elfutottak, hogy Sumanguru mögé rejtőzzenek. Ez utóbbi válaszul hatalmasat üvöltött Sundjata harcosainak arcába, és azok mind egy szálig hanyatt-homlok menekültek Sundjata védelmébe. Szokás szerint valahányszor Sumanguru elkiáltotta magát, nyolc fej emelkedett fölébe.

Amint ez így folyt, Sundjata a következő kérdéssel fordult Sangaran Danguinia Konnté-hoz: „Megfeledeztél-e a taburól?” (1) Amint Sangaran Danguinia meghallotta Sundjata kérdését, a hadsereg élére sietett, majd névtelen megtorpant, megragadta fehér kakas sarkantyújával díszített nyilát

(dárdáját?) és Sumangurura vetette. Amint az eltalálta Sumangurut, Sangaran azt mondta: „Annak nyilá ez, aki ismeri az ősi titkokat...” Míg ezt ki mondta, Sumanguru eltűnt és nem is látták többé. A hős csuklóját egy arany karkötő díszítette, amely a földre hullott; helyén egy baobab-fa nőtt és mind a mai napig emlékeztet a győzelemre. (2)

Ami Sundjátát illeti, legyőzte Sumanguru seregét, feldúlta a szuszuk földjét és leigázta népüket. Ezután Sundjata egy hatalmas birodalom uralkodója lett.

- (1) Utalás egy korábbi jóslatra Sumanguru rövides bukásáról és annak körülményeiről.
- (2) Mondják, még fél évszázada is mutogatta Kirina népe a látogatóknak a baobab-fát, amely azonos a Sundjata győzelme napján kisarkadt fával.

Forrás: Arabból való fordítását közzétette Maurice Delafosse: *Traditions historiques et légendaires de Soudan occidental*, Paris, 1913. Újból közzétette, jegyzetelte: *Notes Africaines*, Institut Français d'Afrique Noire, Dakar, Juillet 1959.